

OBUKA ZA TRENERE

METODIKA AFLATON

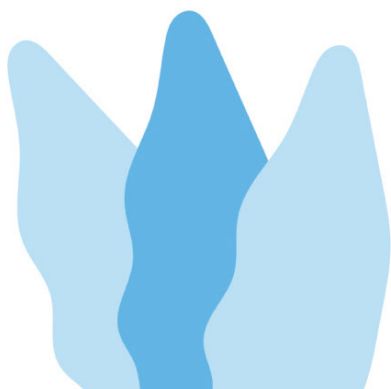
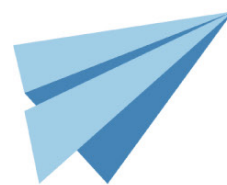
Sufinansira
Evropska Unija

OBUKA ZA TRENERE

METODIKA AFLATON

Sufinansira
Evropska Unija

Zahvalnica

Ovim putem želimo da se zahvalimo svima koji su doprineli nastanku ovog Priručnika: članovima Aflaton-tima, učenicima, nastavnicima, predavačima, prevodiocima, grafičkim dizajnerima, ilustratorima, našim partnerskim organizacijama, vladama i sponzorima.

U stvaranju programa učestvovali:

Aflatoun International

Nadácia otvorenej spoločnosti Bratislava / Open Society Foundation / NOS-OSF

Škola dokorán – Wide Open School, n. o.

Pomoć deci (CYSO)

Tim za grafički dizajn i pripremu za štampu:

Roopkatha Ray Krishnan (Design Lead), Peter Bernath, Farheen Bano

ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI

Podrška Evropske komisije za izradu ove publikacije ne predstavlja prihvatanje njenog sadržaja koji isključivo odražava stavove autora publikacije, i Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvo eventualno korišćenje informacija sadržanih u ovoj publikaciji.

**Sufinansira
Evropska Unija**

DAN 1

PREDAVANJE 1

Uvod i kratak pregled

PREDAVANJE 2

Upoznavanje sa Aflatonom i Erasmus-om +

PREDAVANJE 3

Program "Karusel": razumevanje novog Aflatonovog programa

pauza za kafu/čaj

Da se nađemo na sredini: Preživljavanje na pustom ostrvu

PREDAVANJE 3

Istraživanje on-lajn alatki za procenjivanje i rasprava: (deo 1)

Ručak

PREDAVANJE 4

Integrisanje on-lajn alatki u nastavnu praksu: (deo 2)

Da se nađemo na sredini: 1, 2, 3 aplauz!

PREDAVANJE 5

Razgovor o temi i komentari

PREDAVANJE 1

Uvod i kratak pregled

Cilj

1. predstavljanje predavača i učesnika i utvrđivanje pravila rada
2. raspodela rasporeda rada

Potreban materijal

1. prezentacija
2. papir i olovka

Trajanje

30 minuta

Koraci

Dobrodošlica!

1. Kada se učesnici smeste, sve ih pozdravite i poželite im dobrodošlicu!

Uvod

2. Zatražite od učesnika da nacrtaju nešto što će predstaviti njihovu:
 - ličnost;
 - identitet;
 - ono što im se dopada i ono što im se ne dopada;
 - njihove aspiracije i dostignuća.
3. Kada završe, recite im da pokažu crteže a onda bi predavači pogađali šta crteži predstavljaju.

PREDAVANJE 2

Upoznavanje sa Aflatonom i Erasmus-om +

Cilj

1. informisanje o Aflatonu i njegovom radu
2. razumevanje Erasmus+ projekta i njegovih dostignuća.

Potreban materijal

1. prezentacija

Trajanje

40 minuta

Koraci

Razjašnjavanje rada Aflatona

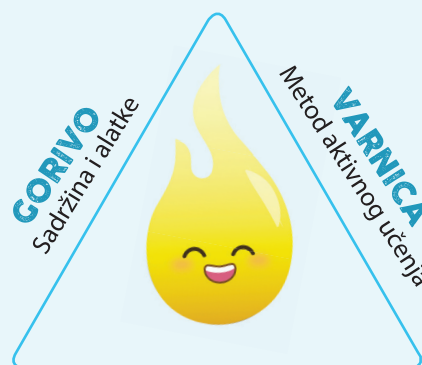
1. Ovaj čas je usredsređen na informisanje učesnika o Aflatonu i njegovom radu.
2. Kao predavač, možete koristiti svoja iskustva da objasnite rad Aflatona. Ipak, evo nekoliko stvari koje definitivno možete da saopštite učesnicima:
 - Razvijamo svoje **Socijalne i programe finansijskog obrazovanja** koje plasiramo kroz socijalni model, koji nam omogućava da dopremo do 10 miliona dece u preko 100 zemalja. Naša globalna mreža partnera se sastoji od više od 300 partnerskih organizacija (uključujući i NVO, organizacije za podršku deci i vlade) koji implementiraju svoje programe.
 - **Jedinstveni model Aflatoun International** - *Aflatoun International* nudi dodatnu snagu deci i mladima tako što ih uči socijalnim i finansijskim veštinama. Aflatoun rasplamsava energiju kod dece, koristeći jedinstveni trostruki kremen.

1. Sadržina i alatke (gorivo): Gorivo se nabavlja iz naših obrazovnih resursa, stvaranjem osnovnih životnih vještina zasnovanim na socijalnom i finansijskom obrazovanju. Deca izgrađuju svoje socijalno-emotivne vještine i svest o pravima i odgovornostima, zdrave finansijske navike i njihovo razumevanje, a mnoga čak pokreću i male socijalne i finansijske projekte.

2. Metod (varnica): Naš Metod aktivnog učenja

(ALM) obezbeđuje zagrevanje i paljenje varnice. Predavači i nastavnici uče kako da zaista uključe svoje učenike u rad, te kako da učenje učine zanimljivim, zabavnim i prikladnim, što zapravo menja čitav odnos.

3. Mreža (kiseonik): Globalna mreža naših partnera obezbeđuje kiseonik, oslobađajući globalna kretanja. U preko 100 zemalja, naši partneri prilagođavaju i kontekstualizuju naše obrazovne resurse, stižući tako do miliona dece. Vlade i bi- i multilateralne agencije u 40 država sveta integrišu naše obrazovne resurse u nacionalne programe i projekte, pružajući sve većem broju dece pristup osnovnim životnim vještinama i finansijskom obrazovanju.

KISEONIK

Mreža međunarodnih partnera

Razjašnjavanje projekta Erasmus+

1. To je projekat koji ima za cilj da donese promene u živote dece (u ROMA-zajednicama) i nastavnika. Radi se o dvogodišnjem programu.
2. Radićemo u tri zemlje: Holandiji, Srbiji i Slovačkoj.
3. Ovo je jedinstven projekat jer se fokusira na izgradnji vještina 21. veka ne samo kod učenika, nego i kod nastavnika, s obzirom da će i oni koristiti on-lajn alatke, a poseban fokus je na uključivanju roditelja u proces predavanja.
4. Cilj je da se poveže učenje u školi sa onim kod kuće/u zajednici.
5. Detalji u vezi sa sadržinom su sledeći:

Sadržina priručnika/tema:

- **Tema 1: Razumevanje samog sebe i samoosveščivanje:** Aflaton povećava samopouzdanje i samorazumevanje kod deteta tako što mu od ranog detinjstva pomaže da istraži sopstveni i identitet drugih.
- **Tema 2: Moja prava i poštovanje prava drugih:** Aflatonov program je zasnovan na Konvenciji UN o pravima deteta. Deca uvećavaju svoja znanja u razumevanje i saznavanje sopstvenih prava, kao i kako da poštuju prava drugih.
- **Tema 3: Štednja i trošenje:** Decu zanima da sakupljaju stvari za koje misle da imaju neku vrednost. Aflaton promovise široke i pozitivne definicije štednje. Deca štede novac i čuvaju stvari koje imaju ličnu vrednost i uče kako da odgovorno troše.

- **Tema 4: Planiranje i pravljenje budžeta:** Planiranje i pravljenje budžeta omogućavaju deci da odrede sebi lične i finansijske ciljeve u budućnosti. Koncept razmišljanja unapred i planiranja je životna veština koja predstavlja ključ individualnog razvoja ličnosti. Deca uče kako da čine konkretne korake ka cilju koji su sama sebi postavila.
- **5. Socijalni i finansijski projekti:** Socijalni i finansijski projekti čine da deca koja promene svoj položaj u socijalnom ili finansijskom smislu, nauče neke stvari o svetu i shvate da su zajedno sposobna za različita ostvarenja, te da mogu biti faktori promena.
 - Postoji komponenta usmerena ka razumevanju kvaliteta sadržaja koji smo osmislili, radi čega smo uveli alatku pre- i posle- istraživanja, namenjenu nastavnicima.
 - Cilj nam je da sakupimo podatke kako bismo se informisali o uticaju koji je ostvaren na nastavnike i učenike posle godinu dana.
 - Biće takođe organizovan i okrugli sto u sve tri zemlje a napraviće se i kratak pregled politike rada.

PREDAVANJE 3

Program "Karusel": razumevanje novog programa Aflatona

Cilj

1. istražiti i razumeti novi program Aflatona kroz aktivnost programa "karusela"

Potreban materijal

1. prezentacija
2. tabla sa papirima
3. knjige (poglavlje o štednji)
4. obična i hemijska olovka

Trajanje

90 minuta

Koraci

Formiranje grupa:

Podelite učesnike u dve grupe i recite im da pogledaju **Čas o organizovanju štednje (tema 3)**.

Grupa	Knjiga
Grupa 1	Knjige 1-4
Grupa 2	Knjige 5-8

★ SAVET

Recite grupama da se fokusiraju na:

- Sadržinu**: kako se ona menja u zavisnosti od uzrasta (od jednostavne ka složenoj)
- Metod aktivnog učenja**: prikladnost ALM-a.
- Radne listove**, ako ih ima.

Grupna aktivnost: Dizalica

1. Zatim, recite grupama da naprave **Dizalicu**. Možete im dati sledeće detalje, ukoliko im je to potrebno.

Dizalica:

To je kratak opis ili objašnjenje nekog pojma, proizvoda, usluge, koja se slušaocu objašnjava na izanimljiv i kratak način.

Krajnje je sažeta i traje 30-60 sekundi.

★ SAVET

Možete napraviti i lažan novac i dati ga grupi koja je bila najuspešnija u prodaji pojma Aflaton.

2. Recite grupama da predstavljaju svoje pojmove:

Komentarisanje:

1. Vreme je za **komentarisanje**. Tokom iznošenja komentara morate podvući sledeće stvari kako biste omogućili učesnicima bolje razumevanje:

- svaka knjiga je podeljena u 2 dela. **Deo A** sa 9 osnovnih poglavlja i **Deo B** sa 3 dodatna poglavlja/predavanja;
- svaka knjiga je podeljena u **5 tema**;
- u svakoj knjizi Predavanje 1 je **“Uvod u Aflaton”** a Predavanje 9 je **“Aflaton dan”** koji označava kraj radionice;
- svaka knjiga sadrži **on-lajn alatke** i **Aktivnost uključivanja roditelja**.

2. A sada da pokušamo da razumemo kako se sadržina menja u okviru iste teme, ali kod različitih uzrasta.

Knjiga	Detalji o pojmu	Metodologija
Knjiga 1: Organizovanje štednje	Oblici štednje (kasica-prasica, štednja kod kuće)	Pričanje priča, Kutija za dobre namere
Knjiga 2: Organizovanje štednje	Oblici štednje (kasica-prasica, štednja kod kuće)	Aktivnost korišćenja ne-pravog novca, pričanje priča
Knjiga 4: Predavanje 5: Opcije štednje	Kako funkcionišu banke	Materijal za iščitavanje
Knjiga 5:	Nasumično trošenje, identifikovanje različitih vrsta trošenja	KWL-tabela
Knjiga 6:	Zajednički fondovi, različiti načini štednje (u školi, kod kuće, u klubovima, bankama)	Pričanje priča
Knjiga 7:	Ledžer, načini štednje	Pričanje priča

DA SE SRETNEMO NA POLA PUTA

Nasukani na pusto ostrvo

Cilj

1. iskoristiti kritičko razmišljanje i veštine rešavanja problema da bi se preživelo na pustom ostrvu.

Potreban materijal

1. Karte "potreba" (2 kompleta)

Trajanje

30 minuta

Koraci

Formiranje grupa:

1. Podelite ih u grupe u zavisnosti od broja učesnika.
2. Pobrinite se da svaka grupa ima između 4 i 6 članova.

Grupna aktivnost: Nasukani na pusto ostrvo

1. Postavite scenu tako što ćete na tabli sa papirima nacrtati čamac.
2. Recite učesnicima da se nalaze na tom čamcu i da se dobro zabavljaju.
3. Onda im recite da je čamac uleteo u oluju i da je počeo da se kreće u nepoznatom pravcu.
4. Recite im da su dospeli na **OSTRVO** i da moraju da izaberu četiri predmeta kako bi preživeli a koji se nalaze na **kartama POTREBA**.
5. Podelite im te karte i dajte im 10 minuta da se usaglase oko četiri predmeta.
6. Tražite od njih da kažu sledeće:
 - za koje su se karte odlučili;
 - na kakve su poteškoće nailazili kada su se odlučivali za te karte i kako su te poteškoće prevazišli;
 - da li je neko bio glavni prilikom odlučivanja ili nije;
 - da li je neko osetio da se njegovo mišljenje omalovažavalo?

★ SAVET

Kada dočaravate scenu oluje možete to uraditi tako što ćete promeniti glas ili pustiti neku muziku.

Komentari:

Vreme je da se prokomentarišu sledeće tačke:

- Proces donošenja odluka je izazovan s obzirom da postoji više različitih mišljenja.
- Osnovno je posmatrati stvari iz ugla nekog drugog kako bi se umanjile razlike unutar grupe.
- Treba da učimo iz iskustava koje ima svako od nas.

NASUKANI NA PUSTOM OSTRVU

KARTE POTREBA

Škola

Zdrava hrana

Zdravstvena nega

Dom

Pijaća voda

Odeća

Auto

Mobilni telefon

Kompjuter

Bicikl

Televizor

Džeparac

PREDAVANJE 4

Istraživanje on-lajn alatki za procenjivanje i razgovor

Cilj

1. istražiti i razumeti on-lajn alatke za predavanje

Potreban materijal

1. prezentacija
2. Padlet/laptop
3. Knjige (Poglavlje o štednji)
4. Video-klipovi

Trajanje

70 minuta

Koraci

Razmišljanje:

1. Postavite učesnicima sledeća pitanja:
 - Koliko njih koristi Internet i u koje svrhe?
 - Koliko njih koristi Internet u svojoj profesiji nastavnika i na koji način?
2. Recite učesnicima da kažu ukoliko imaju bilo kakvu specifičnu alatku ili aplikaciju koju su koristili tokom pandemije Covid-19 ili posle nje. (npr: *Google Document, Youtube, isl.*)

Pojašnjavanje:

Objasnite učesnicima da su im na raspolaganju razne on-lajn alatke koje mogu da im pomognu u poslu nastavnika.

Igrajmo se kviza:

Recite učesnicima da se ili uloguju na *mentimeter.com* i dodaju šifru ili da skeniraju QR-kod kada se pojavi na ekranu, te odradite on-lajn kviz zajedno sa njima.

★ SAVET

Može potrajati da se učesnici uloguju na aplikaciju, pa budite strpljivi.

★ **SAVET**

Predavač može da odabere i opciju dodavanja/editovanja pitanja za on-lajn kviz, u zavisnosti od konteksta.

Pitanja koja bi trebalo da se postavе preko Mentimeter-a:

Koji je glavni grad Slovačke?

- a. Bratislava b. Delhi c. Beograd

Koja zemlja se ne graniči sa Slovačkom?

- a. Mađarska b. Ukrajina c. Hrvatska

Koliko je ukupno učesnika prisutno na ovoj radionici?

(brzi odgovor)

Možete li da kažete odakle je vaš predavač Sangina?

(brzi odgovor)

Učenje dece finansijskoj pismenosti je gubljenje vremena.

tačno / netačno

Imate li fond za "crne dane"?

- a. Da, imam.
b. Ne, nemam.
c. Ne razumem šta znači fond za "crne dane"!

Muškarci treba da imaju pristup svim resursima.

tačno / netačno

Samo bogataši mogu da otvore firmu.

tačno / netačno

Predavaču se preporučuje da na šaljiv način ukaže na tačne odgovore.

Razmišljanje:

1. Recite učesnicima da ispričaju svoja iskustva prilikom korišćenja on-lajn alatki za procenjivanje. Sigurno ćete čuti mnoga pozitivna mišljenja ali budite spremni i na ona negativna. Na primer: Bilo je teško da se ulogujem, moj uređaj nema dovoljno memorije, isl.
2. Objasnite predavačima da će tokom ovog predavanja istražiti dve alatke, i to **Mentimeter** i **Padlet**.

Razumevanje on-lajn alatki:

1. Objasnite im da će sada duboko zaroniti u razumevanje on-lajn alatki za procenjivanje.
2. Pojasnite da učenici danas imaju različite načine na koji uče, u zavisnosti od toga koliko su upućeni u tehnologiju. Stoga, kao predavači, vaša je dužnost da ih ubedite da ste i vi spremni da promenite svoje kriterijume i način ocenjivanja.
3. Recite učesnicima da razmisle o tome kakvu bi korist mogli da imaju od korišćenja on-lajn alatki za procenjivanje?
4. Objasnite da informacije koje se sakupljaju mogu da se koriste kako bi se povećalo znanje učenika i kako bi mu se dala odgovarajuća povratna informacija. Imamo brojne alatke za procenjivanje koje su nam na raspolaganju on-lajn, kao što su istraživanja, glasanja i kvizovi. U zavisnosti od naših učenika, sadržine i konteksta, možemo da odaberemo odgovarajuću alatku kako bismo došli do objektivne ocene.
5. Možete im podeliti materijal o **On-lajn alatkama (vidi stranu 13)** i **'Kako koristiti video-klipove'** i dozvoliti im da pogledaju i prelistaju materijale ponaosob ili u grupama.

VIDEO

Savetujemo da pogledate video-klipove kako biste bolje razumeli osnovno funkcoinisanje i svojstva Padlet-a i Mentimeter-a.

Uputstvo za Padlet - Aflatoun
<https://youtu.be/ONH7rIH6HY>

Kako da napravite svoju prvu Mentimeter prezentaciju - Mentimeter & Menti Tutorial
<https://www.youtube.com/watch?v=VpbXY98R39c&t=43s>

ON-LAJN ALATKE

PADLET

Padlet (otvoriti novu karticu) je platforma u kojoj možete da kreirate jedan ili više zidova na kojima će se nalaziti svi postovi koje želite da podelite. Od video-klipova i slika do dokumenata i audio-zapisa, reč je o potpuno praznom zidu. Takođe je interaktivna, jer dopušta da pozovete i učenike, druge nastavnike pa čak i roditelje i staratelje da budu prisutni.

Sa kime ćete deliti sadržinu zavisi od vas kao moderatora. Ona može biti javna, otvorena svakome, ili možete postaviti lozinku. Možete dopustiti samo pozvanim članovima da koriste zid, što je idealna postavka za obrazovanje. Podelite link i svako ko je pozvan može lako da uđe.

PREDNOSTI

1. razne mogućnosti dizajniranja zida;
2. učesnici mogu da lajkuju, ocenjuju i komentarišu postove

MANE

1. ukoliko koristite slobodnu verziju, možete da kreirate samo 5 *padlet*-a

Saveti za opcionu virtuelnu tablu

1. Pripremite tablu unapred, tako da sadrži osnovne informacije, naslove i uputstva.
2. Neka bude vizuelno dostupna (ukoliko platforma to dozvoljava).
3. Možete podeliti svoj ekran kako biste pokazali virtuelnu tablu grupi i mogli da dodajete njihove sugestije i ideje, kako ih ko bude pomenuo. Možete takođe i da podleite link na interaktivnu tablu, tako da učenici mogu sami da dodaju svoja razmišljanja. To bi mogao da bude i veći izazov u početku ali mogli biste da pomognete učenicima da se polako osećaju komfornije, tako što ćete koristiti digitalne alatke i raditi u on-lajn okruženju.

Mentimeter

Mentimeter je alatka zasnovana na oblaku, koja se koristi za interakciju prilikom prezentacija, uz postavljanje pitanja uživo, kvizova i glasanja, kako bi se poboljšalo angažovanje učenika. Možete napraviti i interaktivnu prezentaciju korišćenjem 13 vrsta interaktivnih pitanja, uključujući ponuđene odgovore, *word-cloud* isl. S obzirom da se radi o on-lajn alatki, *Mentimeter* može da poboljša vaša predavanja, dajući im aktivno okruženje za učenje.

Učenici bi trebalo da koriste svoj laptop ili mobilni aparat kako bi pristupili ovom programu, a rezultati će biti na raspolaganju u istom trenutku. Preko *Mentimeter*-a, učenici mogu da učestvuju u realnom vremenu, što će od njih tražiti da pokažu svoje znanje o određenoj temi, da iznesu svoja mišljenja, da pokažu kako ocenjuju nešto, da započnu raspravu u direktnoj sesiji uživo, ili da ga koriste za procenu znanja, kao izlazne aktivnosti za određena predavanja.

Anonimnost koju alatka obezbeđuje povećava angažovanost, jer to obara mogućnost da budete istaknuti kao neko ko nešto ne zna.

PREDNOSTI

1. pretvara časove monologa u interaktivno zbivanje;
2. kreira *Word Clouds* na osnovu reakcija vaše publike;
3. mogućnost da se organizuju kvizovi i inputi u realnom vremenu

MANE

1. potrebno je vreme da se naprave kvizovi ograničeni vremenom i da se dodaju različiti formati pitanja;
2. potrebno je vreme da se na aplikaciju uloguje

PREDAVANJE 5

Integrisanje on-lajn alatki u nastavnu praksu

Cilj

1. Istražiti i uvežbati rad sa on-lajn alatkama kao ispomoći na časovima.

Potreban materijal

1. prezentacija
2. Padlet/laptop
3. Knjige (poglavlje o štednji)
4. video-klipovi
5. papirići (Padlet/Mentimeter)

Trajanje

60 minuta

Koraci

Razmišljanje:

- Šta ste doručkovali?
- Šta je to što nedostaje u vašoj učionici/radnom mestu?
- Da li su on-lajn alatke korisne u vašem okruženju?

(Objasnite da čak i onda kada se samo on-lajn čita neki članak ili gleda neki klip, da se sve to smatra korišćenjem on-lajn alatki).

Parovi/Trojke

1. Recite učesnicima da se podele u parove/trojke i da međusobno razmene odgovore.
2. Zatim, podelite im papiriće (vidi stranu...) sa nazivima on-lajn alatke.

Aktivnost : Integrisanje on-lajn alatki

1. Objasnite učesnicima da moraju da integrišu on-lajn alatku koja je navedena na njihovom papiriću, tokom predavanja - **Organizovanje štednje** (koji su podeljeni tokom jutarnjeg predavanja).

2. Objasnite im da moraju da identifikuju i odrede nivo i osobine svojih učenika.
3. Svakoj grupi zadajte:

Aktivnost	Vreme
Stvaranje on-lajn aktivnosti korišćenjem <i>Mentimeter</i> ili <i>Padlet</i>	20 minuta
Vodite aktivnost zajedno sa učesnicima	10 minuta

Kratak pregled

- Podignite ruke ako ste uživali tokom ove lekcije.
- Podignite ruke ako ste se suočili sa nekim problemima i poželeli da ih rešite.
- Možete pitati nekoliko učesnika da predstave svoje viđenje.

★ SAVET

Šetajte po prostoriji i pomozite grupama ukoliko im je pomoć potrebna.

Podstaknite grupe da nastave da istražuju različite alatke i funkcije koje svaka alatke nudi.

AKTIVNOSTI IZGRADNJE TIMA

1,2,3 APLAUZ!

Cilj

1. Razmisliti o njihovim reakcijama i greškama i naučiti kako da iz toga izađu bolji. Ova aktivnost takođe pokazuje kako kolektivno pravljenje grešaka brzo vodi ka stvaranju kohezivne grupe.

Trajanje

70 minuta

Prvi krug:

1. Recite učesnicima da pronađu partnera (ili ih uparite tako da to bude prikladno za vašu grupu).
2. Objasnite im da će parovi stalno brojati do tri, naizmenično, izgovarajući sledeći broj po redu.

3. Polako započnite igru.
4. Kada je svako imao minut ili dva za igru, dajte znak da se ovaj krug završava. Postavite pitanje:
 - Koliko vas je pogrešilo? Šta ste radili kada ste pogrešili? (tipični odgovori bi bili, "Nasmejao sam se," ili "rekao sam 'izvini,'" ili "poskočio sam unazad").
 - Objasnite da su to sve načini da ljudi kažu grupi da su shvatili. Nasmejaću se samom sebi ili ću se izviniti, samo da me ne izbacite iz igre.
5. Recite svima da bi tokom sledećeg kruga, kada neko pogreši, trebalo da podignu ruke i da kažu **"Ta-da!"**.

Drugi krug:

1. Objasnite im da bi u ovom krugu parovi trebalo da zamene broj **"1"** tako što će tapnuti rukama a onda bi sledeći brojevi **"2 - 3"** trebalo da se glasno izgovore (tapšati-2-3, tapšati-2-3, itd).
2. Polako započnite igru. Tokom pokazivanja kako to treba da funkcioniše, namerno napravite grešku, npr. recite "1" posle "3" umesto da tapšete. Podignite ruke u vazduh i recite **"Ta-da!"**.
3. Kada su svi imali minut ili dva za igru, dajte znak da se ovaj krug završava. Postavite im pitanje: da li su bili zadovoljni kada su shvatili da nisu jedini koji su grešili?
4. Recite grupi da će u sledećem krugu, kada neko pogreši, oba partnera da dignu ruke u vis, i da se tom prilikom pozdrave šakama, te da će oboje izgovoriti **"Ta-da!"**.

Komentari u vezi sa "timbuildingom":

1. Recite učesnicima da primete kako su vodili računa jedan o drugom i kako su bili sinhronizovani međusobno – prilagođavajući ritam izgovaranja tako da niko na kraju ne pogreši.
2. Recite učesnicima da primete pozitivnu energiju koja je stvorena posle svake greške koja je napravljena. Objasnite im da će sada raditi zajedno nekoliko dana i da bi trebalo da zadrže istu tu energiju ako dođe do greške. Ta-da!
3. **Privođenje kraju:** Recite grupi da sami porazmisle, ili da to urade sa partnerom, ili u manjim grupama, o pravljenju grešaka.
4. Kakva su im iskustva sa grupnim normama i pravljenjem grešaka?
5. Kako može pravljenje grešaka, kao očekivano i dobrodošlo iskustvo, da promeni dinamiku grupe?
6. Kako ova aktivnost utiče na dinamiku grupe?

Modifikacije i varijacije

Dodajte još jedan krug sa tapšanjem, lupanjem nogama o pod i pucketanjem prstima. Primetite kako u prostoriji uvek vlada neka radost, čak i onda kada je zadatak komplikovaniji.

PREDAVANJE 6

Razmišljanje i komentarisanje

Cilj

1. razmisliti o onome o čemu se danas učilo

Potreban materijal

1. papir i olovka

Trajanje

30 minuta

★ SAVET

Podstičite ih da se koriste jezikom koji im najviše prija.

Koraci

Proslavite!

Čestitajte učesnicima za uspešan završetak tema od prvog dana.

Razmislite:

Možete pitati nekoliko dobrovoljaca da podelu ono što su naučili, te da kažu šta bi to mogli da urade bolje. Tražite od učesnika da razmisle o sledećim pitanjima i da odgovore zapišu na papiru.

Pisanje Dnevnika

1. Od učesnika će se tražiti da razmisle o proteklom danu, tako što će odgovoriti na sledeća pitanja:
 - Kojih 5 stvari su naučili tokom današnjih predavanja?
 - Kako ćete to upotrebiti u svom ToT?
 - Šta je to što biste mogli da promenite u svom ToT u vezi sa današnjim predavanjima?
 - Koji su to bili izazovi na današnjoj obuci?
 - Kako to možemo da promenimo u budućnosti?
 - Kako su vam današnji izazovi pomogli da se bolje pripremite za dolazeće ToT koji su planirani?
2. Sakupite papire od učesnika s obzirom da ćete od toga praviti novine/dnevnik razmišljanja, koje ćete predstaviti poslednjeg dana obuke.

DAN 2

PREDAVANJE 1

Energent i rekapitulacija

PREDAVANJE 2

Aktivno učenje i Metoda aktivnog učenja (ALM): (deo 1)

pauza za kafu/čaj

Da se nađemo na sredini: Koji!

PREDAVANJE 3

Implementiranje Metode aktivnog učenja: (deo 2)

ručak

PREDAVANJE 4

Ja sam predavač!

Da se nađemo na sredini: glava, ramena, kolena, prsti na nogama

PREDAVANJE 5

Razmišljanje i komentarisanje

PREDAVANJE 1

Energent i rekapitulacija

Cilj

1. razmisliti i preslišati se u vezi sa onim što je naučeno tokom prvog dana

Potreban materijal

1. tabla sa papirima
2. papir i olovke

Trajanje

20 minuta

Koraci

Deo 1: Energent: povezivanje

Pokažite

1. Pročitajte/prikažite sledeće pojmove:
 - crveno, plavo i zeleno
 - automobil, džip i taksu

Identifikovanje

1. Tražite od učesnika da pronađu zajedničke crte među ovim pojmovima. Biće to boja.
2. Potom možete polako da nastavite: hemijska olovka, obična olovka, sveska, što čini školski pribor.

Aktivnost: pronađite zajedničku crtu

1. Sada tražite od učesnika da se sami podele u dve grupe i da pronađu ono što je zajedničko za sve članove grupe:

Mesto koje svi vole	
Jelo koje svi vole	
Nešto što niko od njih ne voli	
Zajedničko što svako od njih ima	

- Recite učesnicima da imaju 5 minuta da identifikuju sve to što im je zajedničko, te drugih 5 minuta da to iznesu drugima.

Deo 2: Rekapitulacija

Podsećanje

- Pozovite učesnike da ispričaju šta bi želeli da rade više i šta su novo naučili na jučerašnjim predavanjima.
- Donji model bi mogao da se koristi ili da se pokaže kao način razmišljanja zasnovan na preporukama predavača.

Šta danas želimo da saznamo o Aflatonu?	Šta smo juče naučili o Aflatonu?

PREDAVANJE 2

Aktivno učenje i Metoda aktivnog učenja

Cilj

- razumeti šta je to aktivno učenje
- upoznati sa Metodom aktivnog učenja (ALM)

Potreban materijal

1. papir i olovka
2. Aflaton knjige
3. prezentacija

Trajanje

80 minuta

Koraci

Deo 1: Aktivno učenje

Lagana konverzacija

1. Postavite učesnicima sledeća pitanja:

- Šta mislite, kako dete uči?
- Da li projekat kroz rad ili igru može da doprinese učenju deteta. Glasajte nogama ukoliko se slažete.
- Nacrtajte drvo problema, navodeći pitanja sa kojima se suočavate u svom razredu.

2. Prikažite učesnicima sledeći video. (Ovaj korak se može izostaviti ukoliko nema odgovarajućih resursa)

3. Raspravite o tome šta su učesnici primetili ili šta im je zaparalo uši.

★ SAVET

Možete koristiti različite video-klipove i slike koje prikazuju raznu praksu u nastavi.

Mislite- zapišite- recite

1. Pitajte učesnike šta su razumeli u vezi sa aktivnim učenjem?
2. Dajte im 5 minuta da rasprave sa svojim direktnim partnerom.
3. Recite im da zapišu svoja razmišljanja na listu papira.
4. Zatim, recite parovima da ispričaju to što su zapisali celoj grupi.

Objasnite

Aktivno učenje:

Aktivno učenje se odnosi na tehnike u kojima učenici rade više od pukog slušanja predavanja, na primer, čitaju, raspravljaju, obavljaju projektne radove i aktivnosti, isl.

Ono direktno uključuje učenike da budu aktivni u procesu učenja.

Nacrtajte

1. Naložite učenicima da nacrtaju sliku učionice u kojoj se predavač koristi aktivnim učenjem.
2. Za to im dajte pet minuta.

Deo 2: Metode aktivnog učenja (ALM)

Pronađite ALM

1. Podelite učesnike u dve grupe i odredite knjige za čitanje.

Grupa	Knjige	Teme
Grupa 1	Knjige 1, 3, 5, 7	Tema 1 i Tema 2
Grupa 2	Knjige 2, 4, 6, 8	Tema 3 i Tema 4

2. Tražite od grupa da identifikuju ALM koje su se koristile na predavanjima, te da ih rangiraju na osnovu njihove složenosti (laka - srednje teške - teške). Posebno naglasite da bi članovi grupa trebalo da rangiraju ALM na osnovu konteksta i učenika. Dajte im 15 minuta da to odrade. Možete koristiti donju tabelu kako bi učesnicima malo bolje pojasnili šta znači "laka - srednje teška - teška" ALM.
3. Možete im demonstrirati sledeći primer na tabli ili u prezentaciji.

Rangiranje ALM	Specifikacije
Laka	ALM koja ne mora da se modifikuje u svom kontekstu ili dinamičnim predavanjima
Srednje teška	ALM koja zahteva prethodno promišljanje i planiranje pre nego što se sprovede. Za njih će možda biti potrebni dodatni modeli/radni listovi/resursi.
Teška	Izazovna za sprovođenje, usled stila učenja i potrebnih resursa.

4. Pozovite grupe da ispričaju ono što su naučili.

Knjiga	Teme	Časovi	ALM	Primena na času
Knjiga 1	Tema 1	Čas 2	Rasprava	Laka

Pojasnite ALM

1. Posebno naglasite da postoje razne ALM ali u našim knjigama obično koristimo sledeće:

- intenzivno promišljanje
- drvo problema
- KWL-tabela
- diktat
- pozorište slika
- memorijske kartice
- ukrštenice
- glasanje nogama
- stručne grupe

2. Kratko pojasnite svaku od njih.

3. Zaključite predavanje pitajući učesnike da li im je sve jasno.

★ SAVET

U zavisnosti od vremena možete koristiti video-klipove kako biste objasnili neke od ALM.

DA SE SRETNEMO NA SREDINI

Koji!

Cilj

1. provežbajte samosvest i grupnu svest

Potreban materijal

1. unapred pripremljen upitnik

Trajanje

- 15 minuta

Koraci

Zauzmite mesta:

1. Zauzmite mesto u sredini prostorije i odredite dve strane prostorije kao odredišta.
2. Recite učesnicima da stanu u sredinu prostorije.

Aktivnost

1. Pročitajte naglas pitanja i dajte učesnicima 10 sekundi da razmisle i odaberu destinaciju.
2. Ponovite taj postupak nekoliko puta, u ograničenom vremenu.

3. Primeri pitanja:

- Da li ste papir ili plastika?
- Da li ste voda ili vatra?
- Da li ste strogi ili popustljivi?

★ SAVET

Pitanja mogu da budu ispisana ili unapred smišljena kako bi se izbegli nesporazumi. Izbegavajte da odgovori budu dobri ili loši izbori.

PREDAVANJE 3

Implementiranje Metode aktivnog učenja (ALM)

Cilj

1. ispišite kredom uobičajeni plan implementiranja ALM-a

Potreban materijal

1. knjige Aflaton
2. papir i olovke

Trajanje

75 minuta

Koraci

Planiranje:

1. Pošto su učesnici svesni ALM-a, tražite od njih da svako ponaosob identifikuje 3 najkomplicovanija/najviše zbunjujuća ALM, na osnovu svog konteksta i svojih učenika.
2. Kada su to uradili, recite im da ustanu i upare se sa onim učesnikom koji je identifikovao isti problem. Na primer:
 - osoba A je identifikovala ukrštenicu i glasanje nogama previše konfuznim;
 - osoba B je identifikovala ukrštenicu i diktat previše konfuznim.
3. Dakle, može se reći da su identifikovali ukrštenicu kao zajednički problem.
4. Kada je grupisanje završeno, tražite od njih da identifikuju temu i predavanje na kojima se koristila ALM.
5. Zatim, tražite od učesnika da prilagode ili identifikuju novi ALM koji bi mogao da se koristi umesto starog, ali tako da se ispune isti ciljevi.
6. Podstaknite učesnike da tragaju on-lajn ili da smisle kreativne načine da se prilagode. Neka na glave navuku svoje "kape za razmišljanje".

Ispričajte:

1. Neka učesnici ispričaju svoje planove celoj grupi.
2. Tražite od njih da podvuku karakteristike svog konteksta i svojih učenika.
3. Zahvalite im se što su izneli svoje odgovore.

DA SE SRETNEMO NA POLA

Glava, ramena, kolena, prsti na nogama

Cilj

1. mešanje timova, poboljšavanje saradnje i poboljšanje veština slušanja, jačanje međusobnih odnosa i kohezije

Potreban materijal

1. čaša ili boca

Trajanje

15 minuta

Koraci

Aktivnost:

Neka svako pronađe sebi partnera. Postavite plastičnu/papirnu šolju ili bocu na istoj razdaljini od svakog od partnera. Vaš izabrani vođa će stati u sredinu i nasumice uzvikivati: GLAVA, RAMENA, KOLENA, kao i ČAŠA ili BOCA. Sa svakim imenovanim delom tela, učesnici će staviti obe ruke na glavu, ramena, kolena. Kada se kaže ČAŠA/BOCA, takmiče se da je dohvate. Pobednici će se smenjivati.

PREDAVANJE 4

Ja sam predavač

Cilj

1. pomoći učesnicima da razumeju predavačke pristupe držanju nastave kroz dinamiku "formiranja grupe" i "predavanja odraslima"

Potreban materijal

1. pripremljen materijal

Trajanje

90 minuta

Koraci

Aktivnost

Na početku ovog predavanja, predavač će predstaviti temu: Ja sam predavač!

- Da li ste/smo predavači ili nastavnici?

- Zašto smo predavači?
- Zašto smo nastavnici?
- Da li se ovi pojmovi međusobno razlikuju?
- Koje su njihove sličnosti a koje su razlike?
- Koji je od ta dva bolji? Šta ga čini boljim od onog drugog?

(navedite primere).

Suzite raspravu na pod-teme koji su to predavački a koji direktni pristupi nastavi. Podelite učesnike u dve grupe i tražite od svake grupe da istraži/raspravi sledeća pitanja za prezentaciju:

Grupa 1:

1. Koji je to predavački pristup nastavi? Dajte svoju definiciju.
2. Kako se još naziva predavački način držanja nastave?
3. Koje su izrazite karakteristike predavačkog načina držanja nastave? Navedite neke od njih i nabrojite bar 5 primera.
4. Da li postoje razlike između predavačkog pristupa držanja nastave kod odraslih i kod dece? Vaša razmišljanja iznesite kroz primere.
5. Kako biste držali nastavu o jednakosti polova na osnovu knjiga AFLATONA, uz predavački pristup držanju nastave?
6. Održite model časa od 5 minuta celoj grupi i odgovorite na gornja pitanja na kreativan način.

Grupa 2:

1. Koji je direktan način držanja nastave? Dajte svoju definiciju.
2. Kako se još naziva direktan način držanja nastave?
3. Koje su izrazite karakteristike direktnog načina držanja nastave? Navedite neke od njih i nabrojite bar 5 primeras.
4. Kako biste držali nastavu o jednakosti polova na osnovu knjiga AFLATONA, uz direktan pristup držanju nastave?
5. Održite model časa od 5 minuta celoj grupi i odgovorite na gornja pitanja na kreativan način.

Kako biste završili gornju aktivnost, dajte učesnicima 50 minuta za intenzivno razmišljanje svega pomenutog, kako bi pripremili svoj čas od 5 minuta. Prilikom prezentacije, rad će biti procenjivan na osnovu toga koliko dobro su grupe odgovorile na pitanja, koliko je prezentacija bila jedinstvena i originalna, koliko je bila kreativna, da li se razmatrala rodna ravnopravnost, da li su uspeli da prikažu primer kako se određeni pristup/koncept koristi kod različitih grupa slušalaca.

Posle prezentacije razgovarajte do koje mere je rodna ravnopravnost uzimana u obzir prilikom planiranja i držanja nastave? Razgovarajte i koji su to izazovi sa kojima se suočava prilikom implementiranja i kako se boriti sa njima.

PREDAVANJE 5

Razmišljanja i komentarisanje proteklog dana!

Cilj

1. razmisliti o onome o čemu se danas učilo

Potreban materijal

1. papir i olovka

Trajanje

30 minuta

Koraci

Proslavite!

Čestitajte učesnicima za uspešan završetak tema od drugog dana.

Razmislite

1. Možete pitati nekoliko dobrovoljaca da podelu ono što su naučili, te da kažu šta bi to mogli da urade bolje.
2. Tražite od učesnika da razmisle o sledećim pitanjima i da odgovore zapišu na papiru.

Pisanje Dnevnika

1. Od učesnika će se tražiti da razmisle o proteklom danu, tako što će odgovoriti na sledeća pitanja:
 - Kojih 5 stvari su naučili tokom današnjih predavanja?
 - Kako ćete to upotrebiti u svom *ToT*?
 - Šta je to što biste mogli da promenite u svom *ToT* u vezi sa današnjim predavanjima?
 - Koji su to bili izazovi na današnjoj obuci?
 - Kako to možemo da promenimo u budućnosti?
 - Kako su vam današnji izazovi pomogli da se bolje pripremite za dolazeće *ToT* koji su planirani?
2. Sakupite papire od učesnika s obzirom da ćete od toga praviti novine/dnevnik razmišljanja, koje ćete predstaviti poslednjeg dana obuke.

Identifikovanje

Pitajte učesnike da identifikuju energent ili aktivnost tim bildinga koje će sprovesti tokom trećeg dana.

DAN 3

PREDAVANJE 1

Energent i rekapitulacija

PREDAVANJE 2

Sajber-bzbednost

pauza za kafu/čaj

PREDAVANJE 3

Monitoring i evaluacija

Da se nađemo na pola: Pogodi šta volim da radim!

ručak

PREDAVANJE 4

Kontekstualizacija i njena implementacija

PREDAVANJE 5

Rekapitulacija i komentarisanje

PREDAVANJE 1

Energent i rekapitulacija!

Cilj

1. razmišljanje i rekapitulacija onoga što je naučeno tokom drugog dana

Potreban materijal

1. nije potreban

Trajanje

20 minuta

Koraci

Deo 1: Energent: dodirnite nešto...

(ovo bi trebalo da vode učesnici ali je sigurnije da postoji i rezervna opcija da vodite vi)

1. Objasnite učesnicima da će čuti naziv boje i da na osnovu toga treba da identifikuju predmet. Mogu slobodno da se šetaju po prostoriji ali da paze da nekoga ne povrede.

Primer: kada čuju reč PLAVO mogu da pokažu plavu olovku

2. Nastavite igru u dva-tri kruga, sa različitim bojama.
3. Zahvalite se svima na učestvovanju.

PREDAVANJE 2

Sajber-bezbednost

Cilj

1. objasniti sajber-bezbednost i njenu važnost

Potreban materijal

1. olovka i papir
2. prezentacija
3. zvučni sistem

Trajanje

80 minuta

Koraci

Crtanje

1. Tražite od učesnika da nacrtaju svoje domove ili plan kuće u kojoj žive.
2. Zatim, tražite od njih da identifikuju sigurnosni mehanizam koji imaju u svom domu a koji ih štiti od provalnika i ostalih opasnosti. Primer: brave na vratima i prozorima, alarmi isl.
3. Prokomentarišite da kao što imamo mehanizme za odbranu u našim kućama, isto tako su nam potrebni i zaštitni mehanizmi na poslu.
4. Pređimo na sledeći deo gde ćemo razumeti sajber-bezbednost.

Pitanja za iniciranje razgovora

1. Da li mislite da postoje digitalni uređaji koji su bezbedni od hakovanja? Zašto da i zašto ne?
2. Objasnite da ne postoji uređaj, bilo da je to laptop, mobilni telefon ili TV, koji je bezbedan od hakovanja, ali možemo da preduzmemo određene mere kako bismo identifikovali pretnje i sačuvali svoje aparate.

Provera znanja

1. Pitajte učesnike da li im je poznata sajber-bezbednost?
2. Zašto je sajber-bezbednost značajna?
3. Čemu to služi?
4. Pošto ste došli do odgovora, prokomentarišite sledeće tačke:

Sajber-bezbednost se tiče proučavanja i zaštite elektronskih uređaja od hakera i virusa.

- Važna je za svakoga ko je u interakciji sa digitalnim uređajima, bilo da su to deca ili odrasli.
 - Hakeri i prevaranti napadaju elektronske uređaje radi finansijske dobiti ili iz loših pobuda.
 - Naglasite da se prilikom korišćenja ovih uređaja logujemo na različite aplikacije, pa je ključno da razumemo osnove sajber-bezbednosti.
5. Sada kada smo naučili nešto malo o sajber-bezbednosti i njenoj važnosti, pokušajmo da je malo bolje razumemo.

Opcija 1: On-lajn modul

1. Uključite modul sajber-bezbednosti zajedno sa učesnicima.
2. Ukoliko imaju sopstvene laptopove možete podeliti modul preko pen-drajva ili ukoliko je internet na raspolaganju predavaču, može uključiti modul na ekranu i tražiti da svi u tome učestvuju.

Opcija 2: Čas uživo (lozinke, virusi i sajber-maltretiranje)

1. Objasnite učesnicima da će na ovom času obraditi tri glavna dela, odnosno, lozinke, viruse i fišing)

Lozinke

Testirajte svoju lozinku

Tražite od učesnika da otvore sledeće sajtove i testiraju jačinu lozinke koju najčešće koriste za logovanje. Primer: njihova lozinka za mejl.

Provera lozinke | Kaspersky : <https://password.kaspersky.com>

2. Tražite od učesnika da podignu ruke ukoliko otkriju da koriste lozinke koje su hakerima lake za razbijanje.

Saveti za stvaranje jake lozinke

1. Jaka:

- koristite 10 karaktera ili više;
- koristite kombinacije velikih i malih slova, simbola i brojeva (npr. Lm3%*)

2. Jedinstvena:

- izbegavajte korišćenje uobičajenih reči, naziva, imena gradova ili zemalja, sportskih ekipa, meseci, naziva predmeta koje vidite u svom okruženju, kao što su sto, olovka, isl.
- izbegavajte korišćenje nadimaka, datuma rođenja, mesta ili ličnih podataka koji se mogu lako pogoditi;
- koristite fraze sa kodovima i akronimima (npr. 3rock_PPP)
- koristite pamtljive brojeve ili kombinaciju reči koje su specifične samo vama i koje biste samo vi mogli da znate (možete takođe da mešate i jezike, da menjate slova brojevima isl.)

Kako da obezbedite lozinku?

1. Nemojte koristiti istu lozinku ponovo.

Savet: Ukoliko morate da ponovo koristite lozinku, proverite da vaši najvažniji nalozi – npr.. mejl, društvene mreže, banka isl. -svaki ima veoma jaku, jedinstvenu lozinku; i samo koristite istu lozinku

2. Nemojte čuvati svoju lozinku ni u jednom dokumentu u svom kompjuteru niti je ne zapisujete bilo gde.

Savet: Ukoliko morate da je zapišete, postarajte se da budu na sigurnom ili zapišite na šifrovan način koji jedino vi možete da dešifrujete)

3. Ššš! Neka vaša lozinka bude vaša tajna.

Savet: Ne govorite svoju lozinku čak ni onima kojima verujete. Lozinke su jedinstvene i lične.

4. Povremeno menjajte lozinke.

★ IZVORI

Ukoliko učesnici žele da saznaju više, šerujte sledeće linkove.

Čuveni napadi virusima
<https://antivirus.com/2021/10/27/famous-virus-attacks/>

Deset najgorih virusa u istoriji
<https://www.hp.com/us-en/shop/tech-takes/top-ten-worst-computer-viruses-in-history>

Zlonamerni programi i kompjuterski virusi

Šerovanje

1. Pitajte učesnike da li je bio koji do njihovih uređaja imao virus. Recite im da se prisete svih poznatih napada virusima.
2. Razgovarajte o najuobičajenijim napadima virusa:
3. Objasnite da je sajber-higijena podjednako važna kao i lična higijena. Isto kao što lična higijena donosi koristi našem zdravlju, sajber-higijena nam donosi koristi u on-lajn svetu i štiti naše uređaje.
4. Sajber-higijena se sastoji od niza akcija i koraka koje preduzimaju korisnici kako bi održali sistem zdravim i poboljšali on-lajn bezbednost. Itletsthe usersthink proaktivno o svojoj sopstvenoj sajber-bezbednosti. Common Cyber Hygiene Practices:
5. Instalirajte anti-virus program i povremeno ga ažurirajte: proverite da li je antivirus softver instaliran na svim uređajima i da li je redovno ažuriran. Taj softver se ponaša kao čuvar na ulazu u vaš uređaj, koji ga štiti od štetnih programa.

Ažuriranje softvera: održavajte ažurnim svoj softver i operativni sistem. Ažurirana verzija sadrži delove za popravku oštećenog softvera, što obezbeđuje bolju bezbednost vašeg uređaja, krpeći svaku rupu u sigurnosnom štitu.

Povezujte se samo na provereni vaj-faj: Budite oprezni prilikom pristupa javnom vaj-faj servisu, jer on uglavnom nije bezbedan od hakera, koji sa njega mogu preuzimati podatke i krasti informacije. Ako ste povezani na javni vaj-faj, nemojte se logovati na bilo koje osetljive sajtove (npr. na banke) i nemojte unositi bilo kakve podatke za logovanje. Ukoliko ste van domašaja svog proverenog kućnog vaj-faja, pristupajte osetljivim sajtovima uvek preko podataka svog mobilnog telefona – što je bezbedno činiti.

★ SAVET

Možete koristiti razne video-klipove i slike koje prikazuju različite oblike nastave.

Sajber-uznemiravanje

Razgovarajte

1. Da li ima nekoga ko je trpeo nasilje ili poznaje nekoga ko je trpeo nasilje?
2. Kako bi žrtva mogla da se oseća tokom tog uznemiravnja? Primer: napetost, promene ponašanja, isl.
3. On-lajn nasilje je u porastu među mladima. Da li su oni svesni toga?

Razumevanje

1. Objasnite da se sajber-uznemiravanje odigrava preko digitalnih uređaja, kao što su mobilni aparati, laptopovi idr. Mogu se pojaviti u obliku teksta, aplikacija ili preko foruma. Uključuju slanje i deljenje negativnih, lažnih i štetnih sadržaja o nekome.
2. Objasnite da tokom rada u radionici mogu da koriste on-lajn alatke, pa je stoga važno da imaju svest o ovome, kako bi mogli da zaštite, kako sebe tako i svoje učenike.

Šta raditi

Primetili ste promene u ponašanju učenika

Razgovarajte s njim

dokumentujte ono što se događa

obavestite policiju/on-lajn

pružite podršku žrtvi

PREDAVANJE 2

Monitoring i evaluacija

Cilj

1. razumeti alatku i kako se njome upravlja

Potreban materijal

1. alatke za monitoring i evaluaciju

Trajanje

60 minuta

Koraci

1. Objasnite učesnicima da je ovo veoma važna alatka kojom treba rukovati krajnje oprezno. Pomozite im da razumeju da je njihova dužnost da njome rukuju na pravi način.
2. Dajte učesnicima po jednu kopiju alatke i deset minuta da sami prođu kroz nju. Pitajte ih da li žele da kažu bilo šta o tome što su videli.
3. Objasnite alatku:

Odeljak 1: prateće informacije

Ovaj odeljak prikuplja osnovne socio-demografske prateće informacije, uključujući i ključne informacije koje se odnose na iskustva u držanju nastave, kontekstu i prethodnim obukama koje su sprovedene u okviru socijalnog i finansijskog obrazovanja.

Formalni režim:

Formalni režim se odnosi na strukturisani obrazovni sistem koji može da obuhvati specijalizovane obrazovne programe (tj. škole, univerzitete, koledže)

Neformalni režim:

Neformalni režim se odnosi na obrazovanje koje se pojavljuje izvan strukturalnog obrazovnog sistema ili programa (tj. vanredna nastava za mlade, večernje škole)

Odeljak 2: metodologija držanja nastave

Ovaj odeljak istražuje pedagogiju nastavnika, posebno njihov nivo poznavanja i poverenja u korišćenje metada aktivnog učenja u sprovođenju njihove nastave.

Poznavanje:

Poznavanje se odnosi na stanje znanja ili poznavanja nečega.

Poverenje:

Poverenje se odnosi na nečije ubeđenje u nešto, kao što su sposobnosti.

Odeljak 3: svest i znanje o socijalnom i finansijskom obrazovanju

Ovaj odeljak određuje nivo svesti i znanja o nekoj opštoj i značajnoj informaciji koja je povezana sa socijalnim i finansijskim obrazovanjem. Ono se sprovodi kroz merenje nivoa slaganja ili neslaganja u vezi sa specifičnim izjavama vezanim za socijalno i finansijsko obrazovanje.

Odeljak 4: Aflaton knjige koncept/sadržina

Ovaj odeljak obuhvata pitanja od ključne važnosti koje Aflaton-knjige žele da osvetle ili da naglase u odnosu između nastavnika i učenika.

Odeljak 5: post-obuka

Ovaj odeljak ima za cilj da pruži procenu i povratnu informaciju u veći sa Aflaton-obukom i njenim komponentama. Ovaj odeljak će biti tek deo alatke o post-ispitivanju.

4. Naglasite da moraju da sprovedu pre-ispitivanje, skupa uz organizacionu podršku tokom Nacionalne obuke.
5. Objasnite im da objasne nastavnicima da kada završe radionicu (9 predavanja), da će sami sprovesti post-ispitivanje i da će te rezultate podeliti sa nadležnom organizacijom.

DA SE SRETNEMO NA POLA

Pogodi šta volim da radim?

Cilj

1. mešanje timova, poboljšavanje saradnje i poboljšavanje veština slušanja, jačanje odnosa i kohezije

Potrebni materijali

nema

trajanje

60 minuta

Koraci

1. Pozdravite nastavnike. Recite im da ćemo početi dan uz jedan brz energent.
2. Recite im da prošetaju po učionici. Neka svira muzika/brojte i recite im da stanu kada muzika/brojanje stane. Neka se upare sa najbližom osobom pored koje su stali.

3. Recite im da oponašaju svoju omiljenu aktivnost a da njihov partner pogodi koja je to. Neka to urade naizmenično.
4. Posle 2 minuta, recite im da ponovo počnu da šetaju, da bi susreli nekog drugog i oponašali svoj omiljeni ples (recimo pesma iz nekog filma) koju bi njihov partner trebalo da pogodi. Posle 2 minuta, recite im da ponovo počnu da šetaju, da bi susreli nekog drugog i oponašali omiljenu aktivnost koja ih opušta, a koju njihov partner treba da pogodi.
5. Kada završe, zahvalite im se na učešću, i neka sednu.

PREDAVANJE 3 i 4

Kontekstualizacija i njena implementacija

Cilj

1. razumevanje njene važnosti i metodologije

Potreban materijal

1. spisak za proveru kontekstualizacije i predavanja

Trajanje

70 minuta

Koraci

1. Pitanja za pokretanje razgovora

- Šta više volite, vafle ili lokalne slatkiše?
- Ko vam je omiljeni glumac?
- Da li ste više povezani sa Beogradom ili sa Bratislavom?

2. Pričanje

1. Objasnite da kada je nešto povezano sa našim kontekstom, mi sa tim možemo više da se povežemo i to nam onda mnogo više znači. Isto važi i za učenike, kada kontekstualizujemo sadržinu, onda je ona i njima mnogo smislenija.
2. Podelite spisak za proveru kontekstualizacije (Dodatak A) i recite učesnicima da prođu kroz njega. Možete naglasiti da kada su prilagođavali ALM, da je to takođe bio deo kontekstualizacije.

3. Realizovanje

1. Dodelite svakom učesniku jedno predavanje iz knjige, po njihovom izboru, i tražite od njih da ga pojedinačno kontekstualizuju.
2. Recite polaznicima da kažu svoje odgovore.

Dodatak A

SPISAK ZA PROVERU KONTEKSTUALIZACIJE - ERASMUS+ PROJEKAT

Spisak za proveru će pomoći kao smernica za postupak kontekstualizacije, dajući kratak pregled komponenata koje bi trebalo razmotriti prilikom prilagođavanja programa Aflatona. Izmene koje ćete napraviti u sadržini će učiniti da iskustvo učenja bude primenjivije vašim učenicima, tako što će ih održavati angažovanim i aktivnim.

Ne zaboravite! Teme, struktura predavanja, rezultati učenja i metodologije predavanja koje su razvijene u okviru programa Erasmus+ su odabrane na osnovu potreba učenika i nastavnika u evropskom kontekstu. Dalje adaptacije ovih aspekata nisu neophodne na nacionalnim nivoima.

Spisak za proveru

Opšte

- Ukoliko je potrebno, pojednostavite vokabular i/ili dodajte glosar sa definicijama (fokusrajte se na ključne termine koji su novi za učenike i okji bi mogli izazvati konfuziju).
- Prilikom prevođenja, koristite relevantne termine koji su bliski kontekstu učenika, njihovom uzrastu i nivou obrazovanja.
- Pregledajte terminologiju koja bi mogla da se adaptira na osnovu implementacije modaliteta (na primer, učenik/polaznik, klub/učionica, nastavnik/predavač, isl.).
- Korisite lokalne nazive, uobičajene hobije, profesije i tradicionalne proizvode u primerima i studijama slučaja.
- Ukoliko je neophodno izmenite pesme, poeziju i priče kako bi bili relevantni za vaš kontekst. Pobrinite se da promene ne izmene i rezultate predavanja.
- Ne zaboravite da izbegnete reprodukovanje rodno štetnih stereotipa, kada menjate sadržinu. Slike i primeri bi trebalo da predstavljaju žene i muškarce na jednak i pošten način.

Socijalni faktori

- Koristite socijalne probleme ili konflikte koji su relevantni za vaš kontekst i različita okruženja i iskustva vaših učenika (mislite na različite oblike nasilja, uznemiravanja, iskorišćavanja, maltretiranja, nezdravih odnosa, isl).
- Uključite i kontakt-informacije glavnih servisa za pomoć i podršku deci u vašoj zajednici, kao što su: medicinsko/zdravstvene usluge, telefonske linije za pomoć deci, pravni saveti, psihološka podrška, idr.
- Prilagodite predavanje ukoliko smatrate da ono može dovesti do tenzija među učesnicima, usled postojećih razlika religijske, etničke ili društveno-ekonomske prirode u vašoj zemlji.

Finansijski i preduzetnički faktori

- Koristite lokalnu valutu i uobičajene nazive koji se odnose na novac u lokalnom kontekstu.
- Ukoliko je to od značaja, uključite i primere uspešnih muškaraca i žena, uzornih osoba i preduzetnika u vašoj zajednici/zemlji.
- Uključite i primere sigurnih i detetu naklonjenih finansijskih institucija koje rade u vašoj zemlji i koje uglavnom koriste vaši učenici i njihove porodice.
- Koristite primere profesija i izvora prihoda koji su relevantni za učesnike i njihov kontekst.
- Obezbedite primere socijalnih i finansijskih projekata koji su mogli da uspeju u vašem kontekstu i koji su atraktivni za učenike (kao što je razvoj nekih aplikacija, reciklaža ili promena namene određenih materijala, kako bi se stvorilo nešto novo, stvaranje kampanja na društvenim mrežama, idr).

PREDAVANJE 5

Rekapitulacija i komentarisanje

Isto kao i kod Dana 2. Predavači mogu da traže od trenera da vode predavanje ili mogu da stvore Zid za učenje gde će učesnici moći da navedu čega se sve sećaju od tog Dana.

Za ovo možete koristiti i "Google Document" ili "Padlet".

DAN 4

PREDAVANJE

Planiranje i priprema za predavanje

Cilj

1. priprema plana časa

Potreban materijal

1. prema spisku koji je pripremio predavač

Trajanje

ceo dan

Koraci

Proslavite!

Čestitajte učesnicima za uspešno završena tri dana naporne obuke.

Planirajte

1. Tražite od učesnika da identifikuju 2 predavanja koja nameravaju da održe, bilo tokom Dana **5**, **Dana 6** ili **Dana 7**.
2. Naglasite im da treba da budu potpuno spremni i da mogu da pokušaju da ugrade i nekoliko tek naučenih stvari na obuci, kao što je korišćenje on-lajn alatki ili ALM.
3. Podelite **Materijal za plan nastave (Dodatak A)** i tražite od svih da ga popune.
4. Podelite dva **Modela za plan časa (Dodatak B)** svakome, kako bi im olakšali bolju organizaciju procesa planiranja.

Materijal za plan nastave

imena	čas	knjiga	tema	trajanje	potrebni resursi

Važno! Šef organizacije mora da obezbedi da svaki predavač ima odgovarajuće alatke, u skladu sa onim što je predavač tražio/planirao.

Model planiranja časa

Naziv časa:

Razred:

Broj učenika:

Tema:

Trajanje:

Ciljevi časa:

1

2

3

Lični kontekst:

Moji učenici (kratak opis učenika i stila učenja):

Provera opreme:

Moja internet-konekcija:

dobra

umerena

slaba

Internet-konekcija učenika:

dobra

umerena

slaba

Moja izbor pretraživača:

Google Chrome

Bing

Yahoo

drugi

► Sadržina i alatke

Sadržina	Cilj	korišćene alatke (Padlet, Microsoft Word, MS PowerPoint, isl.)	vrsta aktivnosti (nezavisan rad, male grupe, uz pomoć nastavnika, grupno ceo razred...)
Okruženje	<ul style="list-style-type: none"> razumevanje životinjskog okruženja primena okruženja radi očuvanja životne sredine 	Padlet	Grupna aktivnost
Tema 2			
Tema 3			
Tema 4			
Ocena			
Dodatna/opciona aktivnost (ukoliko postoji)			
Male grupe	Grupa 1 spisak imena:	grupa 2 spisak imena:	Grupa 3 spisak imena:
	Učenik A	Učenik A	Učenik A

Moguće sajber-pretnje na koje bi trebalo obratiti pažnju:

Posebne napomene:

Rezervni planovi za ublažavanje mogućih prepraka:

Plan A:

Plan B:

DAN 5, 6 i 7

PREDAVANJE 1

Oponašanje predavanja koje drže Master treneri

PREDAVANJE 2

Razmišljanja i primedbe

PREDAVANJE

Oponašanje predavanja koje drže Master treneri

Danas će vođe timova i predavači posmatrati rad predavača na terenu. Podstičite ih i aplaudirajte im zbog njihovih napora, jer je ovo takođe i vreme da dobiju odgovarajuće povratne informaciju.

Po završetku predavanja, tražite od predavača da kompletira **“Model za razmišljanje” (Dodatak A)**

Postarajte se da svi prisutni popune **“Model za primedbe” (Dodatak B)** - to će biti korisno prilikom razmene povratnih informacija sa predavačem.

Model za moja razmišljanja

Kako se osećaš pošto si koristio ICT-alatke za planiranje časa?

Šta je bilo dobro i zbog čega?

Na kakve probleme si naišao?

Da li su tvoji učenici učestvovali i da li su se osetili uključenim dok si predavao lekciju?

Ukupno viđenje časa

Da li sam slušao i razumeo svoje učenike? Da Ne

Koja su dva vredna časa bila po tvom mišljenju?

1

2

Razmišljanja o praksi nastave

Priprema časa

Da li si zadovoljan sa planom časa? Da Ne

Ako je odgovor NE, šta je moglo da se improvizuje/promeni da bi bilo bolje?

Da li si napravio dobar plan svog časa?

Da Ne Jesam, ali je trebalo da posvetim više vremena i bolje razmislim

Da li si obezbedio sve potrebne resurse?

Da Ne Jesam, ali je trebalo da posvetim više vremena i bolje razmislim

Priprema časa

Da li si bio u mogućnosti da ispuniš ciljeve časa? Da Ne Delimično

Da li ovaj format planiranja časa funkcioniše? Da Ne Delimično

Ukoliko je odgovor NE/DELIMIČNO, šta planiraš da promeniš ako budeš držao isti čas ponovo?

Trenutni plan

Budući plan

Koje alatke si koristio prilikom planiranja časa?

1

2

3

Da li ćeš koristiti isti ICT i prilikom sledećeg planiranja?

- a. Da, korišću iste alatke ali ću prvo dobro ovladati njima.
- b. Ne, korišću druge alatke.
- c. Korišću malo jedne malo druge, u zavisnosti od cilja časa.

Da li ćeš koristiti isti ICT i prilikom sledećeg planiranja?

- a. Da, korišću iste alatke ali ću prvo dobro ovladati njima.
- b. Ne, korišću druge alatke.
- c. Korišću malo jedne malo druge, u zavisnosti od cilja časa.

Da li su tvoji učenici shvatili pojmove koje si objasnio korišćenjem ICT-alatki ili više vole da im se to napiše kredom na tabli?

- a. Da, moji učenici su bili angažovani i jedva čekaju da vide kako još više koristim ICT-alatke.
- b. Ne, više vole metod pisanja kredom po tabli.
- c. Oni bi voleli da koristim oba metoda.

Koju si alatku za procenjivanje koristio?

- a. Mentimeter
- b. Kahoot
- c. Google Forms
- d. Druge ...

Da li si uspeo da oceniš svoje učenike?

- Da Ne Delimično

Da li postoji nešto što bi voleo da uradiš drugačije prilikom ocenjivanja?

Da, voleo bih da...

Ne

Okruženje u učionici

Opiši okruženje u učionici kada si integrisao ICT-alatke u svoje predavanje?

Da li su tvoji učenici imali dovoljno vremena da završe svoju individualnu/grupnu aktivnost?

Da Ne

Da li si dobio povratnu informaciju od učenika? Da Ne

Budući planovi

Šta bi još želeo da proučiš?

Model za napomene o alatki

Predavač:

Održan čas:

Posmatrač:

Vreme i datum:

Koristi kriterijume koji su u skladu sa formatom kursa.

Kratak pregled	Opis/komentari
SADRŽINA PREDMETA (pokazuje dobro vladanje i poznavanje predmetnim sadržajem; pokazuje dubinu i širinu u radu)	
ORGANIZACIJA: (organizuje predmetni čas; priprema je temeljna; ciljevi su jasni; naglašava i sumira glavna pitanja, drži se vremena časa, redovno pregleda on-lajn kurseve)	
IZVEŠTAJ: (drži interesovanje učenika, ima njihovo poštovanje, daje povratne informacije, podstiče učešće, u interakciji je sa učenicima, pokazuje entuzijazam)	

Kratak pregled	Opis/komentari
<p>NASTAVNE METODE: (koristi relevantne nastavne metode, materijal, tehnike i tehnologije; u predavanje uključuje raznovrsnost, uravnoteženost, maštu, uključuje i grupu; koristi primere koji su jednostavni, jasni, precizni i prikladni; fokusiran je i ispunjava postavljene ciljeve)</p>	
<p>PREZENTOVANJE: (uvodi on-lajn kurs ili okruženje u učionici usmerava ka učenju; održava kontakt očima; govori jasnim glasom, glasno, razgovetno i jezički pravilno)</p>	
<p>UPRAVLJANJE: (mudro koristi vreme, pokazuje liderstvo, održava disciplinu i kontrolu; održava aktivnom elektronske platforme)</p>	
<p>OSETLJIVOST: (pokazuje osetljivost prema ličnoj kulturi učenika, rodnim razlikama i hendikepu, na odgovarajući način odgovara, bez pretnji, proaktivno okruženje prilikom učenja)</p>	
<p>POMOĆ UČENICIMA: (pomaže učenicima kod njihovih školskih problema)</p>	

Kratak pregled	Opis/komentari
<p>LIČNE KARAKTERISTIKE: (evidentno pun samopouzdanja; održava profesionalan stav i pojavu)</p>	
<p>FIZIČKI ASPEKTI UČIONICE: (opciono) (stanje, lokacija i fizičke karakteristike učionice, broj učenika, raspored u učionici, nešto što odvlači pažnju (ukoliko postoji); navedite sve što ste primetili o tome kako fizički aspekti utiču na držanje nastave)</p>	

Primećene prednosti:

Predlozi za poboljšanja:

Sveopšti utisak o efikasnosti nastave:

DAN 8

● PREDAVANJE 1

Razmena iskustava

● PREDAVANJE 2

Zajednička praksa

● PREDAVANJE 3

Proslava i završni deo

PREDAVANJE 1

Razmena iskustava

Cilj

1. primiti i dati informacije učesnicima

Potreban materijal

1. Mentimeter kviz
2. Internet

Trajanje

60 minuta

Koraci

Završna konverzacija

1. Zahvalite se svima na vremenu koje su odvojili i njihovom učešću. Možete podeliti svoja iskustva iz prošlih sedam dana, kao i sa terena.
2. Pokažite razmišljanja koje su učesnici zapisali i pročitajte značajnije navode ili učenja koja smatrate zanimljivim.
3. Bilo bi zanimljivo ako možete da ispričate nešto zanimljivo o svakom od učesnika ponaosob.

Dodatak A

PRIMER KVIZA

Možete slobodno da dodate ili izbacite pitanja u zavisnosti od konteksta.

- Kako se osećate osmog dana obuke?**
- Navedite sjajne trenutke/lepe uspomene.**
- Navedite sjajne trenutke/trenutke improvizacije.**
- Šta planirate za nacionalne ToT?**
- Da li ćete obezbediti obuku o hemiji ili o Aflaton socijalnom i finansijskom programu.**
- Koliko ima ukupno predavanja u knjigama?**
tačan odgovor: 12 (9 osnovnih i 3 dodatna)
- Kakva je Aflatonova pedagogija:**
 - a. dosadno predavanje
 - b. Metod aktivnog učenja (ALM)*tačan odgovor: b*
- Koliko vas bi volelo da ostane u vezi kako bi zajednički delilo i učilo, kao zajednica koja je ostala posle ove obuke?**

Hajde da uradimo kviz

1. Možete sada da pitate učesnike da razmene svoja icksustva ili ukoliko je moguće da sprovedu on-lajn kviz (**Dodatak A**)
2. Recite im da se time polako uvodimo u poslednje predavanje a to je “**Praktična zajednica**” koja će pomoći da učesnici ostanu u vezi, kao i predavači, iz različitih organizacija.

PREDAVANJE 2

Praktična zajednica

Cilj

1. stvaranje zajednice za razmenu informacija i učenje

Potreban materijal

1. rasprava

Trajanje

60 minuta

Koraci

Pitajte

1. Pitajte učesnike šta podrazumevaju pod pojmom praktične zajednice. Prozivajte ih da odgovore.
2. Pitajte učesnike da li mogu da se sete bilo koje grupe koja je kativna on-lajn/na društvenim mrežama. Pitajte ih zašto bi se priključili nekoj grupi.
3. Prozivajte ih za odgovore i naglasite da je osnovni razlog priključivanja nekoj grupi zajednički interes u vezi sa nekom temom, bilo da se radi o kujanju, crtanju ili sportu.

Objasnite

Praktična zajednica

Praktična zajednica je samo-organizovana, neformalna grupa ljudi koji su povezani dvema stvarima: zajedničkom posvećenju kako bi savladali znanje o kojima njihovi članovi brinu; i slične radne aktivnosti.

Članovi zajednice su fokusirani na razvoj svojih veština i sposobnosti tako što će graditi sopstveni zajednički prostor, bogat učenjem i prenošenjem znanja.

1. Ponovite prostim jezikom da dele prostor u učionici, da identifikuju rešenja i uče o novim stvarima zajedno.
2. Objasnite da ova zajednica ima za cilj da poveže glavne trenere, nastavnike i predavače iz tri regiona: Holandije, Slovačke i Srbije.
3. Cilj ove zajednice će biti da uspešno završi radionice i proslavi naučeno, te naravno, da istakne izazove.

https://aflatoun.mn.co/share/ActuEpZacLJgzrnO?utm_source=manual

Pokažite

1. Pokažite učesnicima kako mogu da se pridruže Erasmus+ grupi na partnerskoj platformi (preko materijala/prezentacije)
2. Pokažite karakteristike partnerske platforme, kako bi se učesnici osetili komfornije.
3. Pokažite im različite ekrane u softveru, kao što je aktivnost, kurs, šta sve može da se uradi, sadržaji koji su već prisutni.
4. Neka se članovi uloguju na platformu. Pomenite im da ukoliko se suoče sa bilo kakvim problemom koji je vezan za platformu, mogu da kontaktiraju Sabrinu iz *Aflatoun International*.

sabrina@aflatoun.org

PREDAVANJE 3

Proslava i završni deo

1. Tražite od učesnika da odmah postavite neki post na partnersku platformu u vezi sa obukom! (Ako to smatraju prikladnim, mogu da dodaju i fotografiju)
2. Podstičite učesnike da posete platformu dva puta nedeljno i da postavite neki post ukoliko to žele.
3. **Proslavite obuku koja je uspešno privedena kraju!**

**Sufinansira
Evropska Unija**

Aflatoun International

<https://www.aflatoun.org/>
info@aflatoun.org

**Nadácia otvorenej spoločnosti,
Bratislava/Open Society Foundation/NOS – OSF**

<https://osf.sk/>
osf@osf.sk

Škola dokorán – Wide Open School n. o.

<http://www.skoladokoran.sk/>
info@skoladokoran.sk

Pomoč deci

<https://www.pomocdeci.org/>
info@pomocdeci.org

